

BS”D

Rav Aryeh’s Etrog

R. Mois Navon

Beit HaKenneset HaSefaradi BeRimon – Sukkot 5782

Today I would like to do something a little different and simply share with you a story I recently read. It is a very short but, in my opinion, a very powerful story. The story is entitled [Rav Aryeh’s Etrog](#) and tells of a time when R. Aryeh Levin, the Tzaddik of Jerusalem (1885-1969), went to pick up his etrog on Erev Sukkot. The story is told by Israeli author Haim Be’er, who knew Rav Aryeh personally. For those of you who don’t know of Haim Be’er, his translator to English, R. Jeffrey Saks [writes](#) of him:

“Haim Be’er is likely the most significant Hebrew author you don’t know—but should.”

חיים באר הוא הסופר העברי המשמעותי ביותר שכנרה אי פעם לא שמעתם עליו - אבל הייתם צריכים לשמוע עליו.

Haim Be’er tells of being in a Meah Shearim bookstore erev Sukkot when the store’s entrance had been turned into an arba minim stand (duchan l’arbat ha’minim):

When I entered the bookshop the doorway was clogged with a half-minyan’s worth of men, armed with magnifying glasses, examining the etrogs by the last light of the setting sun. The etrogs, on display in wooden crates on scattered, impromptu tabletops, had been disrobed of their flaxen wrappings.

**בשעה שנכנסתי לבית המסחר לספרים "האור" גרשו את המקום
כחצי מניין גברים שהיו מצוידים בזכוכיות מגדילות ועמדו כנגד הפתח
ובחנו בקרני האור האחרונות אתרוגים שניטלו מתיבות עץ שהוצגו
לראווה על גבי שולחנות ארעיים והופשטו מתכריכי צמר הפשתן שלהם.**

The scene is one quite familiar to us for, as we know, the Etrog is one the most famous mitzvot to which people seek to apply the ethic of HIDUR. This, because, the mitzvah of etrog itself is defined in the Torah as Pri Etz Hadar for which the Gemara learns also means Hidur:

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לא עמוד א

תנא: יבש פסול, רבי יהודה מכשיר. אמר רבא: מחלוקת בלולב. דרבנן סברי: מקשינן לולב לאתרוג, מה אתרוג בעי הדר - אף לולב בעי הדר. ורבי יהודה סבר: לא מקשינן לולב לאתרוג, אבל באתרוג דברי הכל הדר בעינן.

רש"י מסכת סוכה דף לא עמוד א

מה אתרוג בעי הדר - כדכתיב ביה.

אבל אתרוג דברי הכל בעי הדר - דהדר כתיב ביה, ולא דרשינן ליה לרי יהודה אידור לשון יווני, כדדריש ליה בן עזאי לקמן (סוכה לה, א).

So important is the hidur of the Etrog that the Shul”A dedicates one full siman with just one seif to the demand of seeking Hidur with Etrog, entitled:

“That One Must Seek HIDUR When Acquiring an Etrog.”

שולחן ערוך אורח חיים הלכות לולב סימן תרנז

שצריך לחזור אחרי הדור מצוה בקניית האתרוג, ובו סעיף אחד. ...

Given this great emphasis on the hidur of the Etrog, it will be quite interesting to learn of how R. Aryeh Levin selected his Etrog.

Haim Be'er begins by describing Rav Aryeh's arrival at the bookstore to acquire his etrog:

From my spot, behind the bookseller who was sitting at his counter engrossed in a book, I noticed a sudden commotion at the front of the store. The crowd parted with respect and awe, quickly clearing a path for a small, old man who entered with a gentle shuffle of his feet. The man greeted Rabbi Avrum [the bookseller] warmly, and asked in a whisper if he might receive the etrog which Rabbi Avrum had set aside for him.

"Certainly, Reb Aryeh, certainly," said the *moykher-seforim*, in a tone of unparalleled reverence and love.

ממקומי, מאחורי גבו של מוכר הספרים שישב מכונס מאחורי
הדלפק ועיין בספר, הבחנתי לפתע בתכונה שהורגשה בקדמת החנות.
הנוכחים נסוגו לצדדים ביראת כבוד ופינו במהירות דרך לישיש קטן
קומה שנכנס בגרירת רגליים קלה, בירך את ר' אברהם בברכת שלום
חמימה ושאל בלחישת אף יוכל לקבל את האתרוג שרוב אברום שמר
למענו.

"בוודאי, רב אריה, בוודאי", אמר מוכר הספרים ובקולו נמסכו יחדיו
הערצה וחיבה שאין לה שיעור.

At this point Haim Be'er allowed himself to approach Rav Aryeh to ask a personal question:

At the book store that day, ..., my youthful brashness allowed me to ask, "Reb Aryeh, don't think poorly of me for asking, but are you one of the lamed-vovniks—one of the 36 hidden saints who sustain the world?"

... he answered my question: "A lamed-vovnik? From time to time, mein kind. From time to time, my child." He placed his hand on my head and said something like the following: "To be a lamed-vovnik is not a job. One is not appointed to the position for life. It's more or less a temporary assignment. At the moment a person does an act of kindness he joins the rank of the hidden 36 tzadikim who sustain the world—but in the blink of an eye the title is transferred when the next person does a good deed, until his task is completed." Reb Aryeh shut his eyes and, after a silent pause, added, "It's that simple. Anyone can become a lamed-vovnik. You too, mein kind."

”רבי אריה, שלא יהיה בלבכם עליי על השאלה שכרצוני לשאול אתכם עכשיו, אבל האם נכון הדבר שאתם למ”ד ו”וניק?” נועזתי לשאול אותו ברוב חוצפתי.

הוא זיהה אותי מיד למרות שמאז ימי השבעה לא גילחתי את זקני שצימח, ליטף כדרכו את ידי והתעניין בשלום אמא. אז השיב רבי אריה, ”מפעם לפעם, מיין קינד, מפעם לפעם”, והניח ידו על ראשי, ואמר בקירוב כך (לצערי אינני זוכר את לשון תשובתו במדויק), ”למ”ד ו”ו אינו משרה, איננו מינוי שאדם זוכה בו לכל החיים. בסך הכול זהו מינוי זמני. בשעה שאדם עושה מעשה טוב הוא נמנה עם אותם למ”ד ו”ו שעליהם העולם עומד, אבל כהרף עין לאחר מכן, כשאדם אחר עושה מעשה טוב, התואר עובר אליו מיד והוא זוכה בו עד לגמר העשייה”. רבי אריה עצם את עיניו ולאחר שתיקה הוסיף, ”אין פשוט מזה, כל אחד יכול להיות תמיד אחד מלמ”ד ו”ו, גם אתה, מיין קינד”.

From here we get a sense of the greatness of Rav Aryeh – not only was he humble, he didn’t miss the opportunity to empower others to goodness.

Haim Be’er continues with the story:

The bookseller, ... , now presented the etrog to Reb Aryeh. Reb Aryeh thanked him, cast a quick glance at the etrog, swathed it in its flaxen wrapping, tucked it away in his coat pocket, and hastened from the store.

Unable to restrain myself I ran after him. “Reb Aryeh, Reb Aryeh, I must ask you something,” I called out.

“What do you wish to ask, mein kind?” he said without breaking his stride.

“Why does everyone painstakingly examine the etrogs with magnifying glasses for the slightest blemish, but you, Reb Aryeh, made due with a quick peek as you ran out?”

“You ask a good question, my precious boy,” replied Reb Aryeh, continuing on his way. “Everyone knows there are two mitzvot the Torah requires us to beautify. One is, of course, the etrog, about which it is stated ‘Take a fruit of a beautiful tree.’ Those men were inspecting the etrogs to ensure no defect ruins their beauty and lessens the mitzvah. The other commandment is, ‘Beautify the face of the elderly,’ meaning, show them respect. I was compelled to choose which of these two commandments takes precedence. On my way to the bookshop I stopped at the dental laboratory to retrieve the dentures of a man from the old age home which I had dropped off for repair on the day after Yom Kippur. By not dawdling at Rabbi Avrum’s bookshop I might make it, God willing, to deliver the teeth to the man who needs them to eat his evening meal. Hopefully he will finally be able to enjoy his food like a proper human being, instead of softening his bread in milk as he has been forced to do these past two days. Now, forgive me, I am rushing to the number 11 bus which will arrive at any moment.”

המו"ס, שמציץ כדרכו סוכריית "פנטרו" נצחית, הושיט עכשיו לרבי אריה את האתרוג. רבי אריה הודה לו, הציץ בו בחטף, כרך סביבו את אגודת צמר הפשתן, הצפינו בכיס הפנימי של החלאט שלו ויצא במהירות את החנות.

לא התאפקתי ודלקתי אחריו. "רבי אריה, רבי אריה, אני חייב לשאול אתכם משהו", קראתי אחריו.

"מה רצית לשאול, מיין קינד?" חקר אותי תוך כדי הליכה.
"מדוע כולם עומדים בחנות של רב אברום מזוינים בזכוכיות מגדילות ובוחנים בשבע עיניים את האתרוגים שלהם, ואילו אתם, רבי אריה, הסתפקתם בהצצה חטופה באתרוג שלכם ומיהרתם החוצה?"
"היטבת לשאול, יקירי", אמר רבי אריה והוסיף ללכת, "בשתי מצוות, כידוע לכול, צריך להדר מדאורייתא. מצווה אחת היא, כמובן, מצוות פרי עץ הדר, והמצווה השנייה היא 'והדרת פני זקן'. ואני הייתי צריך להכריע איזו מן השתיים חשובה יותר אם איני יכול להדר בשתייהן. לפני שירדתי למאה שערים לקחתי מהמעבדה באבן יהושע את השיניים התותבות של אחד מדיירי מושב הזקנים שמסרתי שם לתיקון למחרת יום הכיפורים. ואם לא אתעכב אצל רב אברום, אספיק להגיע, אם ירצה השם, אל בעל השיניים התותבות לפני ארוחת הערב, והוא יזכה לאכול סוף־סוף כמו בן אדם ולא ייאלץ יותר לטבול את פרוסות הלחם שלו בחלב כמו שעשה ביומיים האחרונים. עכשיו, תסלח לי, אני ממהר לקו 11 שעשוי להגיע בכל רגע".

May we be merit to beautify the mitzvot and to be a lamed vavnik, from time to time.
שנזכה להדר במצוות, ולהיות ל"ו, מפעם לפעם.

Hidur Mitzvah is a great and important aspect of our religious attitude. That is, we do not simply seek to fulfill the commandments, as if begrudgingly, but just the opposite, we want to demonstrate how we appreciate every opportunity to fulfill a commandment. The notion of Hidur Mitzvah does just this. We go out of our way to do the mitzvah.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות לולב סימן תרנח סעיף ט

סעיף ט

מה שנוהגים במקום שאין אתרוג מצוי שכל הקהל קונים אתרוג בשותפות, הטעם מפני שכיון שקנאוהו לצאת בו מסתמא הוי כאילו פירשו שכל הקהל נותנים חלקם לכל מי שנוטלו לצאת בו על מנת שיחזירוהו להם. הגה: וגובין מעות אתרוג לפי ממון, דהדור מצוה מונח טפי על עשירים מעל עניים, ואשה פטורה מליתן למעות אתרוג הואיל ואינה חייבת בו (תשובת מהרי"ל סימן קי"ד /ק"ז). וכל אדם ישתדל ויהא זריז במצוה לקנות לו אתרוג ולולב לבד, כדי לקיים המצוה כתקנה (הג"מ סוף הלי לולב).

Haim Ne'er - Agnon Prize in Literature.

R. Aryeh Levin –was born in 1885 in Bialystock (Russia, now Poland), moved to Israel in 1905, and passed away in Jerusalem in 1969.